

Pennod IX

**TRIBIWNLYS A LLYSOEDD
YR EGLWYS YNG NGHYMRO**

**THE TRIBUNAL AND THE COURTS
OF THE CHURCH IN WALES**

Chapter IX

Pennod IX

**TRIBIWNLYS A LLYSOEDD
YR EGLWYS YNG NGHYMRU**

Chapter IX

**THE TRIBUNAL AND THE COURTS
OF THE CHURCH IN WALES**

PENNOD IX

**TRIBIWNLYS A LLYSOEDD
YR EGLWYS YNG NGHYMRU**

Rhan I: Cyffredinol

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Rhan II: Y Tribiwnlys a'r Llysoedd

- 8

Rhan III: Y Tribiwnlys Disgyblu

- 9
- 10 Aelodaeth
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17 Galluoedd
- 18
- 19
- 20 Penodi Cofrestrydd y Tribiwnlys

Rhan IV: Llys yr Esgobaeth

- 21 Aelodaeth
- 22 Awdurdod
- 23 Gweithdrefn Hawleb
- 24 Penodi Canghellor yr Esgobaeth
- 25
- 26
- 27 Penodi Cofrestrydd yr Esgobaeth
- 28

CHAPTER IX

**THE TRIBUNAL AND THE COURTS OF
THE CHURCH IN WALES**

Part I:	General	
		1
		2
		3
		4
		5
		6
		7
Part II:	The Tribunal and the Courts	
		8
Part III:	The Disciplinary Tribunal	
		9
		10
	Composition	
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
	Powers	
		18
		19
		20
	Appointment of Registrar of the Tribunal	
Part IV:	The Diocesan Court	
		21
	Composition	
		22
	Jurisdiction	
		23
	Faculty Procedure	
		24
	Appointment of the Chancellor of the Diocese	
		25
		26
		27
	Appointment of the Diocesan Registrar	
		28

Pennod IX – Tribiwynlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru

Rhan V:	Llys y Dalaith
	29 Aelodaeth
	30
	31
	32 Awdurdod
	33
	34
	35 Penodi Cofrestrydd Llys y Dalaith
	36
	37
Rhan VI:	Y Pwyllgor Rheolau
	38 Pwyllgor Rheolau Tribiwnlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru
Rhan VII:	Amrywiol Alluoedd a Darpariaethau yn ymwneud ag Esgobion Cadeiriol
	39
	40
	41
	42
Rhan VIII:	Ymweliadau
	43
Rhan IX:	Rhestr Cofrestrydd yr Archesgob
	44

Part V:	The Provincial Court
	29 Composition
	30
	31
	32 Jurisdiction
	33
	34
	35 Appointment of Registrar of the Provincial Court
	36
	37
Part VI:	The Rule Committee
	38 The Rule Committee of the Tribunal and the Courts of the Church in Wales
Part VII:	Miscellaneous Powers and Provisions Relating to Diocesan Bishops
	39
	40
	41
	42
Part VIII:	Visitations
	43
Part IX:	Archbishop's Registrar's List
	44

Pennod IX

TRIBIWNLYS A LLYSOEDD YR EGLWYS YNG NGHYMURU

Rhan I: Cyffredinol

1.

I holl ddibenion Llysoedd a Thribiwnlyys yr Eglwys yng Nghymru:

- (a) aelod o'r Eglwys yng Nghymru yw un y mae'r Cyfansoddiad yn ei rwymo yn rhinwedd Pennod 1 adran 2; a
- (b) pherson cyfreithiol gymwys yw un sy'n aelod o Far Lloegr a Chymru neu'n Gyfreithiwr yn Llysoedd Uwch Lloegr a Chymru.

2.

Bydd yn ddyletswydd ar bob aelod o'r Eglwys yng Nghymru fod yn bresennol a rhoi tystiolaeth, pan wysir ef yn briodol i wneud hynny, mewn unrhyw brawf neu ymchwiliad dan awdurdod y Cyfansoddiad.

3.

Rhaid i bawb a elwir yn dyst mewn prawf neu ymchwiliad a gynhelir fel y dywedwyd uchod, cyn rhoi tystiolaeth, wneud datganiad difrifol y bydd yn dweud y gwir, y holl wir, a dim ond y gwir.

4.

(1) Os bydd unrhyw Aelod o'r Eglwys yng Nghymru yn fwriadol a heb reswm digonol yn esgeuluso neu yn gwrthod bod yn bresennol a rhoi tystiolaeth, ac yntau wedi'i wysio'n briodol i wneud hynny mewn prawf neu ymchwiliad a gynhelir dan awdurdod y Cyfansoddiad, gall Llys y Dalaith a'r Tribiwnlyys trwy orchymyn gyhoeddi'n wag unrhyw swydd yn yr Eglwys yng Nghymru (gan gynnwys aelodaeth o unrhyw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru) yr etholwyd neu y penodwyd yr Aelod hwnnw iddi, ac yna llenwir y swydd honno yn ôl y drefn fel pe bai'r Aelod hwnnw wedi marw. Gall Llys y Dalaith a'r Tribiwnlyys yn ychwanegol trwy orchymyn gyhoeddi fod y cyfryw Aelod i'w amddifadu neu'i atal rhag pleidleisio yn yr Eglwys yng Nghymru.

(2) Pan wnelo'r Tribiwnlyys neu Lys y Dalaith orchymyn dan is-adran (1), rhaid iddo hysbysu hynny i Ysgrifenyddion y Corff Llywodraethol, Ysgrifennydd Corff y Cynrychiolwyr, Ysgrifennydd unrhyw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru y mae'r sawl y mae'r gorchymyn yn effeithio arno yn aelod ohono, ac Ysgrifennydd Cyngor Plwyf Eglwysig unrhyw blwyf y mae naill ai'n dal swydd ynddo neu'n byw ynddo.

Chapter IX

THE TRIBUNAL AND THE COURTS OF THE CHURCH IN WALES

Part I: General

1.

For all purposes of the Tribunal and the Courts of the Church in Wales:

- (a) a Member of the Church in Wales is a person on whom the Constitution is binding by virtue of Chapter I section 2; and
- (b) a person is legally qualified if he or she is a member of the Bar of England and Wales or a Solicitor of the Senior Courts of England and Wales.

2.

It shall be the duty of every Member of the Church in Wales to attend and give evidence, when duly summoned to do so, at any investigation or proceedings held under the authority of the Constitution.

3.

Every person called as a witness at any investigation or proceedings held as aforesaid shall, before giving evidence, make a solemn declaration that he or she will speak the truth, the whole truth, and nothing but the truth.

4.

(1) If any Member of the Church in Wales shall wilfully and without sufficient cause neglect or refuse to attend and give evidence when duly summoned to do so at any investigation or proceedings held under the authority of the Constitution, the Tribunal or the Provincial Court may by order declare vacant any office in the Church in Wales (including membership of any body in the Church in Wales) to which such Member may have been elected or appointed, and thereupon such office may be filled in due course as if that Member had died. The Tribunal or the Provincial Court may further, by order, declare that such Member be deprived of or suspended from the right to vote in the Church in Wales.

(2) The Tribunal or the Provincial Court on making an order under subsection (1), shall give notice thereof to the Secretaries of the Governing Body, the Secretary of the Representative Body, the Secretary of any body of the Church in Wales of which the party affected is a member, and the Secretary of the Parochial Church Council of any Parish in which such party either holds office or resides.

5.

Ni fydd pleidleisio gan unrhyw Aelod a ataliwyd rhag pleidleisio dan adran 4(1), 17(a) a 34 yn annilysu'r gweithrediadau y pleidleisiwyd arnynt.

6.

Bydd Pwyllgor Rheolau i Dribiwnlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru fel y traethir yn Rhan VI.

7.

Telir pob ffi sy'n daladwy ynglŷn ag achosion a wrandewir gan Dribiwnlys neu un o Lysoedd yr Eglwys yng Nghymru i Gofrestrydd y Tribiwnlys neu'r Llys, a bydd ef yn eu casglu ac yn rhoi cyfrif amdanynt bob chwarter i Gorff y Cynrychiolwyr.

Rhan II: Y Tribiwnlys a'r Llysoedd

8.

(1) Bydd Tribiwnlys Disgyblu yn yr Eglwys yng Nghymru ac fe'i cyfansoddir fel y darperir yn Rhan III.

(2) Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru fydd:

(a) Llys Esgobaeth ym mhob esgobaeth, wedi'i gyfansoddi fel y darperir yn Rhan IV, a

(b) Llys y Dalaith, wedi'i gyfansoddi fel y darperir yn Rhan V.

(3) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Cyfansoddiad bydd o fewn gallu'r Archesgob, Esgob Cadeiriol, Llys y Dalaith, Llys Arbennig y Dalaith a'r Goruchel Lys gyhoeddi dedfryd o rybudd, ataliad neu ddeoliad o swydd yn yr Eglwys yng Nghymru.

5.

The purported exercise of a vote by any Member who is suspended from voting under the provisions of sections 4(1), 17(a) and 34 shall not invalidate any proceedings in which such vote may be given.

6.

There shall be a Rule Committee of the Tribunal and the Courts of the Church in Wales as set out in Part VI.

7.

All fees payable in respect of cases heard by the Tribunal or any of the Courts of the Church in Wales shall be paid to and collected by the Registrar of the Tribunal or of any such Court, who shall account for such fees quarterly to the Representative Body.

Part II: The Tribunal and the Courts

8.

(1) There shall be a Disciplinary Tribunal of the Church in Wales which shall be constituted as provided in Part III.

(2) The Courts of the Church in Wales shall be:

- (a) a Diocesan Court in each diocese, constituted as provided in Part IV and
- (b) the Provincial Court, constituted as provided in Part V.

(3) Subject to the provisions of the Constitution, the power of the Archbishop, a Diocesan Bishop, and the Provincial Court shall include that of passing sentence of monition, suspension or expulsion from office in the Church in Wales.

Rhan III: Y Tribiwnlys Disgyblu

9.

Bydd Tribiwnlys Disgyblu yn yr Eglwys yng Nghymru y bydd ganddo'r gallu i wrando ac i ddedfrydu ar achwyniad yn erbyn unrhyw Glerig yn yr Eglwys yng Nghymru, unrhyw Warden Eglwys neu Iswarden ac unrhyw Aelod o'r Eglwys yng Nghymru sy'n dal Trwydded neu Ganiatâd i Weinyddu oddi wrth Esgob Cadeiriol ynghylch:

- (a) dysgu, pregethu, cyhoeddi neu arddel athrawiaeth neu gred sy'n anghytuno â'r eiddo'r Eglwys yng Nghymru;
- (b) esgeuluso dyletswyddau swydd, neu ddiolfalwch parhaus neu aneffeithlonrwydd llwyr wrth gyflawni'r cyfryw ddyletswyddau;
- (c) ymddygiad sy'n rhoi achos cyfiawn i gywilydd neu dramgwydd;
- (d) torri neu anufuddhau'n fwriadol i unrhyw rai o ddarpariaethau'r Cyfansoddiad neu'r Datganiad o Amodau Gwaith a gyhoeddwyd yn dilyn Canon Amodau Gwaith Clerigion 2010;
- (e) torri neu anufuddhau'n fwriadol i unrhyw rai o reolau a rheoliadau Cynhadledd yr Esgobaeth y mae'r cyfryw un yn dal swydd neu'n byw ynddi;
- (f) anufuddhau i unrhyw ddyfarniad dedfryd neu orchymyn gan yr Archesgob, Esgob Cadeiriol, y Tribiwnlys, neu unrhyw un o Lysoedd yr Eglwys yng Nghymru.

Aelodaeth

10.

- (1) Bydd 24 aelod i'r Tribiwnlys wedi eu penodi fel a ganlyn:
 - (a) chwech aelod wedi eu penodi gan Fainc yr Esgobion;
 - (b) deuddeg aelod clerigol, dau o bob esgobaeth, wedi eu hethol gan Urdd Clerigion Cynhadledd pob Esgobaeth;
 - (c) dau aelod gyda chymwysterau cyfreithiol, sef Cangellorion neu rai cymwys i fod yn Ganghellor wedi eu penodi gan Bwyllgor Sefydlog y Corff Llywodraethol;
 - (d) dau aelod, y ddau gyda naill ai gymwysterau meddygol neu wedi eu hyfforddi'n gynghorwyr, wedi eu penodi gan Bwyllgor Sefydlog y Corff Llywodraethol; a
 - (e) dau aelod lleyg, Aelodau o'r Eglwys yng Nghymru wedi eu penodi gan Bwyllgor Sefydlog y Corff Llywodraethol.

Part III: The Disciplinary Tribunal

9.

There shall be a Disciplinary Tribunal of the Church in Wales which shall have power to hear and determine a complaint against any Cleric of the Church in Wales, any Churchwarden or Subwarden and any lay Member of the Church in Wales who holds a Licence or Permission to Officiate from a Diocesan Bishop of:

- (a) teaching, preaching, publishing or professing, doctrine or belief incompatible with that of the Church in Wales;
- (b) neglect of the duties of office, or persistent carelessness or gross inefficiency in the discharge of such duties;
- (c) conduct giving just cause for scandal or offence;
- (d) wilful disobedience to or breach of any of the provisions of the Constitution or of the Statement of Terms of Service published pursuant to the Clergy Terms of Service Canon 2010;
- (e) wilful disobedience to or breach of any of the rules and regulations of the Diocesan Conference of the diocese in which such person holds office or resides;
- (f) disobedience to any judgement, sentence or order of the Archbishop, a Diocesan Bishop, the Tribunal, or any Court of the Church in Wales.

Composition

10.

- (1) There shall be 24 members of the Tribunal appointed as follows:
 - (a) six members appointed by the Bench of Bishops;
 - (b) twelve clerical members, two from each diocese, elected by the Order of the Clergy of the Diocesan Conference of that diocese;
 - (c) two legally qualified members being Chancellors or persons eligible to be a Chancellor appointed by the Standing Committee of the Governing Body;
 - (d) two members, each being either medically qualified or a trained counsellor, appointed by the Standing Committee of the Governing Body; and
 - (e) two lay persons, being Members of the Church in Wales, appointed by the Standing Committee of the Governing Body.

Pennod IX – Tribiwnlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru

(2) Mewn unrhyw achos lle y cyfeiriwyd Esgob neu Esgob Cynorthwyol i'r Tribiwnlys bydd aelodau'r Tribiwnlys yn cynnwys Esgob Cadeiriol neu Esgob Cynorthwyol a enwebwyd gan y Llywydd ac a fydd yn aelod llawn o'r Tribiwnlys sy'n delio â'r achos yr enwebwyd ef ar ei gyfer.

(3) Bydd pump aelod o'r Tribiwnlys, dau ohonynt yn aelodau clerigol ac o leiaf un o'r rheini wedi ei ethol dan isadran (1)(b), yn ffurfio cworwm y Tribiwnlys a'u dedfryd hwy neu ddedfryd y mwyafrif ohonynt fydd dedfryd y Tribiwnlys.

(4) Pan fydd Cynhadledd Esgobaeth yn ethol aelodau clerigol yn unol ag isadran 1(b) rhaid iddi ar yr un pryd wneud rhestr atodol o ddau aelod clerigol i lenwi unrhyw le gwag achlysurol yn y penodiadau a wneir dan isadran 1(b).

11.

(1) Yn ddarostyngedig i isadrannau (4) a (5) bydd gan y Tribiwnlys Bwyllgor i benderfynu a oes, ym mhob achwyniad a gyfeirir, achos i'w ateb.

(2) Bydd aelodau'r Pwyllgor yn cynnwys lleiafrif o dri pherson o blith aelodau'r Tribiwnlys, un ohonynt yn aelod clerigol wedi'i ethol dan adran 10(1)(b).

(3) Mewn unrhyw achos lle y cyfeiriwyd Esgob neu Esgob Cynorthwyol i'r Tribiwnlys bydd aelodau'r Pwyllgor yn cynnwys Esgob neu Esgob Cynorthwyol a enwebwyd gan y Llywydd ac a fydd yn aelod llawn o'r Pwyllgor sy'n delio â'r achos yr enwebwyd ef ar ei gyfer.

(4) Yn ddarostyngedig i isadran (5) gall y personau a gyfeiriwyd gytuno i hepgor ystyriaeth y Pwyllgor o'r achos a dewis mynd ymlaen yn syth i wrandawriad llawn.

(5) Pan seilir cyfeiriad i'r Tribiwnlys ar ffeithiau trosedd y cafwyd yr atebwydd yn euog ohono gall y Llywydd neu aelod arall cyfreithiol gymwys o'r Tribiwnlys a benodwyd gan y Llywydd i'r diben hwn orchymyn i'r cyfeiriad fynd ymlaen yn syth i wrandawriad llawn heb fod angen ystyriaeth y Pwyllgor.

(6) Ni chaiff unrhyw aelod o Bwyllgor a fu'n trafod cyfeiriad wasanaethu ar y Tribiwnlys a fydd yn trafod y cyfeiriad hwnnw.

12.

Ni ellir diswyddo unrhyw aelod o'r Tribiwnlys ond trwy orchymyn Mainc yr Esgobion wedi'i gadarnhau gan fwyafrif ar wahân yn Urdd Clerigion ac Urdd Lleygion y Corff Llywodraethol.

(2) In any case in which a Bishop or an Assistant Bishop is the subject of a reference to the Tribunal the membership of the Tribunal shall include a Diocesan Bishop or an Assistant Bishop, nominated by the President, who shall serve as a full member of the Tribunal dealing with the case for which he is nominated.

(3) Five members of the Tribunal, two of whom shall be clerical members including at least one elected under subsection (1)(b), shall form a quorum of the Tribunal and their decision or the decision of the majority of them shall be the decision of the Tribunal.

(4) When a Diocesan Conference elects clerical members pursuant to subsection 1(b) it shall at the same time make a supplemental list of two clerical members from which a casual vacancy in the appointments made under subsection (1)(b) shall be filled.

11.

(1) Subject to subsections (4) and (5) there shall be a Committee of the Tribunal the role of which shall be to decide in respect of each reference whether or not there is a case to answer.

(2) The membership of the Committee shall comprise a minimum of three persons drawn from the membership of the Tribunal, one of whom shall be a clerical member elected under section 10(1)(b).

(3) In any case in which a Bishop or an Assistant Bishop is the subject of a reference to the Tribunal the membership of the Committee shall include a Bishop or an Assistant Bishop nominated by the President who shall serve as a full member of the Committee dealing with the case for which he is nominated.

(4) Subject to subsection (5) the parties to a reference may by consent agree to dispense with consideration of the reference by the Committee and elect to proceed directly to a full hearing.

(5) Where a reference to the Tribunal is based on facts on which the respondent has been convicted of a criminal offence the President or other legally qualified member of the Tribunal appointed by the President for the purpose may order that the reference shall proceed immediately to a full hearing without the need for consideration by the Committee.

(6) No member who has served on the Committee in respect of a reference shall serve on the Tribunal in respect of the same reference.

12.

No member of the Tribunal shall be removed from office except by order of the Bench of Bishops confirmed by separate majorities of the Orders of the Clergy and the Laity of the Governing Body.

13.

Bydd aelodau'r Tribiwnlys yn dal eu swydd am bum mlynedd a byddant yn gymwys i'w hailbenodi ond y bydd eu haelodaeth yn dod i ben ar eu pen-blwydd yn bump a thrigain oed neu, yn achos Clerig, ar ei ymddeoliad, ac eithrio y gall aelod gwblhau gwrando achos y dechreuodd wrando arno.

14.

Llenwir unrhyw le gwag yn yr aelodaeth trwy benodi yn yr un modd ag y penodwyd yn wreiddiol. Bydd y sawl a benodir felly yn gwasanaethu am weddill tymor gwasanaeth yr aelod y mae'n cymryd ei le, a bydd yn gymwys i'w ailbenodi am dymor pellach o wasanaeth yn unrhyw un o'r categorïau a draethir yn adran 10(1).

15.

Gall y Tribiwnlys, os yw'n barnu hynny'n briodol, wysio i'w gynorthwyo un neu fwy o bersonau gyda medr a phrofiad yn y mater y mae a wnelo'r achos ag ef i fod yn aseswyr.

16.

Bydd gan y Tribiwnlys Lywydd wedi'i benodi gan Bwyllgor Sefydlog y Corff Llywodraethol o blith aelodau cyfreithiol gymwys y Tribiwnlys.

17.

Galluoedd

Bydd gan y Tribiwnlys y gallu i:

- (a) atal o unrhyw benodiad, swydd, aelodaeth o gorff a'r hawl i bleidleisio yn yr Eglwys yng Nghymru unrhyw un yr achwynwyd yn ei erbyn ac sydd dan archwiliad gan y Tribiwnlys nes bydd gwrando a dedfrydu ynglŷn â'r achwyniad a gall Esgob Esgobaeth un felly wneud trefniadau ynglŷn â chynnal ei ddyletswyddau yn ystod yr ataliad; a
- (b) gorchymyn na chaiff Clerig neu ddiacones a ataliwyd fyw mewn Persondy a ddiffinnir ef ym Mhennod VII adran 1(d), na dal meddiant ar y clastir tra bo wedi'i atal, a bod y cyfryw Glerig neu ddiacones yn trosglwyddo pob llyfrau, allweddi, ac eiddo arall a ddelir ganddo neu ganddi yn rhinwedd ei swydd i'r sawl a benodo'r Tribiwnlys i ddal yr eiddo hwnnw dros ac ar ran Corff y Cynrychiolwyr.

13.

Members of the Tribunal shall hold office for five years and be eligible for re-appointment, save that membership shall cease on the member's seventieth birthday or earlier on retirement in the case of a member who is a Cleric except for the purpose of completing the hearing of a complaint in which the member is already engaged.

14.

Any vacancy among the membership shall be filled by appointment in the same manner as the original appointment. The person so appointed shall serve for the remainder of the term of office of the member whom he or she replaces, being eligible for reappointment for a further term or terms of office in any of the categories set out in section 10(1).

15.

The Tribunal may, if it thinks fit, summon for its assistance one or more persons of skill and experience in a matter to which the proceedings relate, to act as assessors.

16.

There shall be a President of the Tribunal appointed by the Standing Committee of the Governing Body from among the legally qualified members of the Tribunal.

17.

Powers

The Tribunal shall have power:

- (a) to suspend from any preferment, office, membership of a body or the right to vote in the Church in Wales any person in respect of whom a reference has been made and is under investigation by the Tribunal until the hearing and determination of the complaint and the Bishop of the diocese of such a person may make arrangements for carrying out the duties of that person during such suspension; and
- (b) to order that a suspended Cleric or deaconess shall not reside in the Parsonage as defined in Chapter VII section 1(d), or retain possession of the glebe lands during suspension, and that such Cleric or deaconess shall deliver up all books, keys and other property held by him or her by virtue of office to such person or persons as the Tribunal may appoint to have custody thereof for and on behalf of the Representative Body.

18.

Bydd gallu'r Tribiwnlys yn cynnwys gwneud dyfarniad, dedfrydu neu orchymyn:

- (a) rhyddhau diamod;
- (b) rhyddhau amodol;
- (c) ceryddu;
- (d) rhybuddio;
- (e) rhwystro;
- (f) gwahardd;
- (g) atal neu ohirio penodiad, swydd, bod yn aelod o gorff neu'r hawl i bleidleisio yn yr Eglwys yng Nghymru; a
- (h) diswyddo o Urddau Sanctaidd a diarddel o swydd clerig yn yr Eglwys yng Nghymru.

19.

Gall Clerig y gorchmynnodd y Tribiwnlys ei ddiswyddo o Urddau Sanctaidd a'i ddiarddel o swydd Clerig yn yr Eglwys yng Nghymru apelio o fewn 28 diwrnod o ddyddiad y dyfarniad trwy anfon hysbysiad ysgrifenedig o apêl at Gofrestrydd Llys y Dalaith.

20.

Penodi Cofrestrydd y Tribiwnlys

Bydd y Tribiwnlys o bryd i'w gilydd yn ôl y galw yn penodi un person cymwys a phriodol i fod yn Gofrestrydd ac un neu fwy i fod yn Ddirprwy Gofrestryddion. Byddant:

- (a) dros ddeg ar hugain mlwydd oed ac yn gyfreithiol gymwys;
- (b) yn cael eu talu am eu gwasanaeth y symiau hynny a farno Corff y Cynrychiolwyr yn addas; ac
- (c) yn dal eu swydd am bum mlynedd ac yn gymwys i'w hailbenodi ac eithrio y bydd yn rhaid iddynt ymddeol cyn eu pen-blwydd yn bump a thrigain oed.

18.

The powers of the Tribunal shall include the making of a judgement, sentence or order of:

- (a) absolute discharge;
- (b) conditional discharge;
- (c) rebuke;
- (d) monition;
- (e) inhibition;
- (f) disqualification;
- (g) deprivation or suspension of preferment, office, membership of a body or right to vote, in the Church in Wales; and
- (h) deposition from Holy Orders and expulsion from the office of Cleric in the Church in Wales.

19.

A Cleric in respect of whom an order is made by the Tribunal that the Cleric be deposed from Holy Orders and expelled from the office of Cleric in the Church in Wales may appeal within 28 days from the date of the judgement by delivering written notice of appeal to the Registrar of the Provincial Court.

20.

Appointment of Registrar of the Tribunal

The Tribunal shall from time to time as occasion may require appoint fit and proper persons to be Registrar and one or more Deputy Registrars who:

- (a) shall be over the age of thirty and legally qualified;
- (b) shall be paid for their services such sums as the Representative Body shall think fit; and
- (c) shall hold office for five years and shall be eligible for re-appointment save that they shall retire from office not later than their sixty-fifth birthday.

Rhan IV: Llys yr Esgobaeth

21.

Aelodaeth

- (1) Aelodau Llys yr Esgobaeth fydd y Canghellor, y Dirprwy Ganghellor (os oes un) ac Archddiaconiaid yr esgobaeth.
- (2) Y Canghellor, a benodir fel y darperir yn adran 24, fydd Llywydd Llys yr Esgobaeth.
- (3) Ni chaiff yr Archddiaconiaid fod yn aelodau o'r Llys pan fydd yn ymdrin â chais a ddygir dan adran 22(a).

Awdurdod

22.

Bydd gan Lys yr Esgobaeth y gallu i wrando a phenderfynu:

- (a) ceisiadau am hawlebau yn yr esgobaeth;
- (b) cwynion yn erbyn Wardeniaid eglwys a Chynghorwyr Plwyf Eglwysig llewg yn eu gwaith fel y cyfryw, a dadleuon ynglŷn â'u hethol;
- (c) materion a gyfeirir ato gan ddarpariaethau'r Cyfansoddiad; ac
- (d) unrhyw anghydfod rhwng aelod o'r Eglwys yng Nghymru a Bwrdd Cyllid Esgobaeth, Bwrdd Persondai Esgobaeth, Bwrdd Enwebu Esgobaeth, Cynhadledd neu Gabidwl Deoniaeth Bro, Festri neu Gyngor Plwyf Eglwysig, neu rhwng unrhyw rai o'r cyfryw gyrrff, onid yw'r Cyfansoddiad yn trefnu at ei benderfynu'n wahanol.
- (e) unrhyw faterion eraill yr ymdrinnid â hwy gynt gan Lys yr Archddiacon.

Part IV: The Diocesan Court

21.

Composition

- (1) The members of the Diocesan Court shall be the Chancellor, the Deputy Chancellor (if any) and the Archdeacons of the diocese.
- (2) The Chancellor, who shall be appointed as provided in section 24, shall be the President of the Diocesan Court.
- (3) The Archdeacons shall not sit as members of the Court when it is dealing with an application brought under section 22(a).

Jurisdiction

22.

The Diocesan Court shall have power to hear and determine:

- (a) applications for faculties in the diocese;
- (b) complaints against Churchwardens and lay Parochial Church Councillors in their role as such, and disputes with regard to their election;
- (c) matters referred to it by provisions in the Constitution; and
- (d) any dispute between a Member of the Church in Wales and the Diocesan Board of Finance, Diocesan Parsonage Board, Diocesan Board of Nomination, Deanery Conference or Chapter, Vestry or Parochial Church Council, or between any such bodies, the determination of which is not otherwise provided for by the Constitution;
- (e) any other matters previously dealt with by the Archdeacon's Court.

Gweithdrefn hawleb

(1) Cymhwysir y weithdrefn hawleb at:

- (a) eglwysi cysegredig a thir cysegredig a ddelir fel ystad rydd-ddaliol neu ystad lai gan Gorff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru neu Fwrdd Cyllid esgobaeth neu unrhyw ymddiriedolwyr eraill sy'n cytuno i'w rhwymo yn y cyfryw fodd;
- (b) eglwysi heb eu cysegru, mynwentydd heb eu cysegru a chladdfeydd heb eu cysegru sydd:
 - (i) wedi eu rhestru dan y ddeddfwriaeth briodol o ddiddordeb pensaernïol hanesyddol arbennig; neu,
 - (ii) wedi eu lleoli mewn ardal cadwraeth; neu,
 - (iii) yn ddarostyngedig i weithdrefn o'r fath yn rhinwedd gorchymyn ysgrifenedig gan Esgob yr esgobaeth.

(2) Bydd eglwysi, mynwentydd a chladdfeydd sy'n ddarostyngedig i weithdrefn hawleb yn rhinwedd is-adran (1)(b)(iii) yn peidio â bod felly os bydd Esgob yr esgobaeth yn gorchymyn hynny mewn ysgrifen.

(3) Cofnodir gorchymyn a wnaed yn unol ag is-adran (1)(b)(iii) neu isadran (2) yng nghofrestrfa'r esgobaeth a bydd y cofrestrydd yn anfon copi ohono i Gorff y Cynrychiolwyr ac i ysgrifennydd y Cyngor Plwyf Eglwysig perthnasol.

(4) Lle bo trefn hawleb i'w chymhwyso ni ellir dechrau ar a ganlyn heb ganiatâd hawleb:

- (a) unrhyw newid yn y defnydd a wneir o eglwys neu dir (ar wahân i ddefnydd gan enwad arall a wnaed trwy gytundeb dan Ddeddf Cyd-dddefnyddio Adeiladau Eglwysig 1969, neu unrhyw ddiwygiad neu ail-ddeddfiad statudol arni);
- (b) unrhyw newid, unrhyw ychwanegu at neu atgyweirio, addurno, ailaddurno neu ddymchwel, neu symud ymaith oddi wrth adeiladwaith eglwys, neu dir;
- (c) ychwanegu at eglwys neu dir, neu symud ymaith o eglwys neu dir, neu newid neu ail-leoli o fewn eglwys neu dir ddodrefn, cyfarpar, murluniau, cofebau (gan gynnwys cerrig beddau), llestri a chelfi gwerthfawr eraill, neu atgyweirio dim o'r cyfryw ddodrefn, cyfarpar, murluniau neu gelfi (ac eithrio yn achos benthyg i amgueddfa neu sefydliad cyffelyb);
- (d) caffael hawl tros byth neu hawl lwyrneilltuol i gladdu mewn unrhyw fedd, man claddu, claddgell neu feddrod;
- (e) symud ymaith gorff, neu weddillion corff neu weddillion corff a losgwyd, o fedd, claddgell neu feddrod sydd eisoes yn bod;
ac eithrio:
 - (i) na chymhwysir paragraffau (a) (b) a (c) lle rhoddir caniatâd dan y Rheoliadau Gweinyddu Mynwentydd;

Faculty procedure

- (1) Faculty procedure shall apply to:
 - (a) consecrated churches and consecrated land vested for a freehold or lesser estate in the Representative Body of the Church in Wales, in a Diocesan Board of Finance, or in any other trustees who agree to be so bound;
 - (b) unconsecrated churches, unconsecrated churchyards and unconsecrated burial grounds which are:
 - (i) listed under the appropriate legislation as being of special architectural or historic interest; or
 - (ii) situated in a conservation area; or
 - (iii) subject to such procedure by virtue of a written decree by the Bishop of the diocese.
- (2) Churches, churchyards and burial grounds subject to faculty procedure by virtue of subsection (1)(b)(iii) shall cease to be so subject if the Bishop of the diocese so decrees in writing.
- (3) A decree made pursuant to subsection (1)(b)(iii) or to subsection (2) shall be lodged in the diocesan registry and a copy thereof sent by the Registrar to the Representative Body and to the Secretary of the Parochial Church Council concerned.
- (4) Where faculty procedure applies, none of the following shall commence without the grant of a faculty:
 - (a) any change of use of a church or land (other than to use by another denomination, effected by agreement under the Sharing of Church Buildings Act 1969, or any statutory amendment or re-enactment thereof);
 - (b) any alteration, addition or repair to, decoration, redecoration or demolition of or removal from the fabric of a church or land;
 - (c) the introduction, removal, or alteration or repositioning of furniture, fittings, murals, monuments (including gravestones), plate and other precious objects, into, from or in, a church or land, or the repair of any such furniture, fittings, murals or objects (other than in the case of a loan to a museum or similar institution);
 - (d) the acquisition of a permanent or exclusive right of burial in any grave, grave space, vault or tomb;
 - (e) the removal of a corpse, or human or cremated remains, from an existing grave, vault or tomb;
save that:
 - (i) paragraphs (a) (b) and (c) shall not apply where approval is granted under the Regulations for the Administration of Churchyards;

- (ii) na chymhwysir yr is-adran hon pan fo'r gwaith yn hanfodol o safbwynt diogelwch neu iechyd neu i gadw'r adeilad, a'i gyfyngu i'r isafswm sy'n rhesymol angenrheidiol, ar yr amod y rhoddir, mor fuan ag sy'n rhesymol ymarferol, rybudd ysgrifenedig yn cyfiawnhau'n fanwl sut y gwneir y gwaith i Gorff y Cynrychiolwyr, y Periglor neu'r Clerig-mewn-gofal, y Wardeniaid, y Cyngor Plwyf Eglwysig a Chofrestrydd yr esgobaeth, ac nad yw neb ohonynt yn hyrwyddo'r gwaith;
- (iii) na chymhwysir yr is-adran hon at y materion bychain hynny y bydd Pwyllgor Rheolau Tribiwnlys Disgyblu yr Eglwys yng Nghymru yn penderfynu arnynt o bryd i'w gilydd.

(5) Bydd unrhyw gyfeiriad yn yr adran hon at eglwys neu dir yn cynnwys rhan neu rannau o'r cyfryw eglwys neu dir ac unrhyw gyfarpar ynddynt neu arnynt.

(6) Tystir i bob caniatáu neu wrthod hawleb mewn ysgrifen a arwyddir gan y Canghellor.

24.

Penodi Canghellor yr Esgobaeth

(1) Bydd yr Esgob o bryd i'w gilydd, yn ôl yr angen, yn penodi person cymwys a phriodol i fod yn Ganghellor yr esgobaeth a Llys yr Esgobaeth.

(2) Bydd y sawl a benodir yn Ganghellor yn gymunwr dros ddeg ar hugain mlwydd oed, yn gyfreithiol gymwys, a hefyd yn gymwys i fod yn aelod o'r Corff Llywodraethol.

(3) Gall yr Esgob o bryd i'w gilydd, yn ôl y galw, benodi person addas a phriodol i fod yn Ddirprwy Ganghellor, a bydd gan bob un a benodir felly holl alluoedd a gall gyflawni holl ddyletswyddau'r Canghellor y penodwyd ef neu hi i weithredu drosto, ar yr amod bob amser y bydd pob Dirprwy Ganghellor yn cyflawni gofynion is-adran (2).

(4) Bydd pob Canghellor a Dirprwy Ganghellor, oni bydd eisoes wedi ymddiswyddo neu wedi ei ddiswyddo, yn ymdeol ar ei ben-blwydd neu ei phen-blwydd yn ddeg a thrigain; ar yr amod y gall yr Esgob yn ei lwyr ddoethineb ohirio dyddiad y cyfryw ymdeoliad am gyfnod heb fod yn hwy na dau gyfnod olynol o ddeuddeng mis.

(5) Ni ellir diswyddo na Changhellor na Dirprwy Ganghellor ond ar orchymyn yr Esgob, wedi ei gadarnhau gan Lys y Dalaith.

(6) Swyddi mygedol fydd swyddi Canghellor a Dirprwy Ganghellor.

(7) Bydd yr holl alluoedd a dyletswyddau a berthyn i Ganghellor ac a draethir yn y Ddogfen Benodi yn parhau mewn grym er bod yr esgobaeth yn wag, heb angen Dogfen Benodi ychwanegol tra bo'r esgobaeth yn wag.

- (ii) this subsection shall not apply when and so far as any work is urgently necessary in the interest of safety or health, or for the preservation of the building, and is limited to the minimum measures reasonably necessary, provided that notice in writing, justifying in detail the carrying out of the work, shall be given as soon as reasonably practicable to the Representative Body, the Incumbent or Cleric-in-charge, the Churchwardens, the Parochial Church Council and the Diocesan Registrar, so far as any of them is not a party promoting the work;
- (iii) this subsection shall not apply to such minor matters as the Rule Committee of the Disciplinary Tribunal and the Courts of the Church in Wales shall from time to time determine.

(5) Any reference in this section to a church or land shall include any part or parts of such church or land and any fixture or fixtures therein or thereon.

(6) The grant or refusal of a faculty shall be evidenced in writing signed by the Chancellor.

24.

Appointment of the Chancellor of the Diocese

(1) The Bishop shall, from time to time as occasion may require, appoint a fit and proper person to be Chancellor of the diocese and of the Diocesan Court.

(2) The person appointed Chancellor shall be a Communicant over the age of thirty years, legally qualified and also qualified to be a member of the Governing Body.

(3) The Bishop may, from time to time as occasion may require, appoint a fit and proper person to act as Deputy Chancellor and every person so appointed shall have all the powers and may perform all the duties of the Chancellor for whom he or she is appointed to act, provided always that every Deputy Chancellor shall fulfil the requirements of subsection (2).

(4) Every Chancellor and Deputy Chancellor not having previously resigned or been removed from office shall retire on his or her seventieth birthday; provided that the Bishop may in his absolute discretion postpone the date of such retirement for not more than two consecutive periods of twelve months.

(5) No Chancellor or Deputy Chancellor shall be removed from office except by order of the Bishop, confirmed by the Provincial Court.

(6) The offices of Chancellor and Deputy Chancellor shall be honorary.

(7) All the powers and duties of a Chancellor as set out in his or her Deed of Appointment shall continue to be exercisable notwithstanding a vacancy in the see, without the necessity for a further Deed of Appointment during a vacancy.

25.

- (1) Bydd y Canghellor yn gwranddo a phenderfynu yn breifat ar bob dadl ynglŷn â ffioedd dyledus i Lys yr Esgobaeth neu i'r Cofrestrydd.
- (2) Gellir apelio i Lys y Dalaith yn erbyn dyfarniad y Canghellor ar unrhyw gwestiwn ynglŷn â'r cyfryw ffioedd, a bydd penderfyniad Llys y Dalaith yn derfynol.
- (3) Rhaid anfon rhybudd ysgrifenedig o unrhyw apêl y cyfeirir ati yn isadran (1) i Gofrestrydd Llys y Dalaith o fewn 28 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad yr apelir yn ei erbyn.

26.

Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r Cyfansoddiad, ac mewn perthynas â chaniatáu trwyddedau priodas a phenodi dirprwyon, bydd gan bob Canghellor, yn ogystal ag unrhyw awdurdod neu alluoedd a roddir gan y Cyfansoddiad, yr awdurdod a'r galluoedd (ac eithrio ynglŷn â ffioedd) yr oedd gan Ganghellor hawl iddynt ar 30 Mawrth 1920, a bydd yn arfer yr awdurdod a'r galluoedd hynny yn ôl y gyfraith a'r arfer fel yr oedd y pryd hwnnw.

27.

Penodi Cofrestrydd yr Esgobaeth

- (1) Bydd yr Esgob o bryd i'w gilydd, yn ôl y galw, yn penodi person cymwys a phriodol yn Gofrestrydd yr esgobaeth a Llys yr Esgobaeth.
- (2) Bydd y sawl a benodir yn Gofrestrydd dros ddeg ar hugain mlwydd oed ac yn gyfreithiol gymwys.
- (3) Gall yr Esgob o bryd i'w gilydd, yn ôl y galw, benodi person addas a phriodol i fod yn Ddirprwy Gofrestrydd, a bydd gan bob un a benodir felly holl alluoedd a gall gyflawni holl ddyletswyddau'r Cofrestrydd y penodwyd ef neu hi i weithredu drosto, ar yr amod bob amser y bydd pob Dirprwy Gofrestrydd yn cyflawni gofynion is-adran (2).
- (4) Bydd pob Cofrestrydd a Dirprwy Gofrestrydd esgobaeth, oni bydd eisoes wedi ymddiswyddo neu wedi ei ddiswyddo, os oedd yn dal y swydd ar 17 Ebrill 1980, yn ymddeol ar ei ben-blwydd neu ei phen-blwydd yn bymtheg a thrigain mlwydd oed, ac os penodwyd ef neu hi i'r swydd wedi'r dyddiad hwnnw bydd yn ymddeol ar ei ben-blwydd neu ei phen-blwydd yn ddeg a thrigain.
- (5) Ni ellir diswyddo unrhyw Gofrestrydd na Dirprwy Gofrestrydd esgobaeth ond ar orchymyn yr Esgob a bydd gan unrhyw Gofrestrydd neu Ddirprwy Gofrestrydd hawl i apelio at Lys y Dalaith yn erbyn y gorchymyn o fewn cyfnod a chwech wythnos wedi ei hysbysu ohono.

25.

- (1) The Chancellor shall hear and determine in chambers any question as to the fees payable to the Diocesan Court or the Registrar.
- (2) An appeal shall lie to the Provincial Court from the Chancellor's decision upon any question as to such fees, and the decision of the Provincial Court thereon shall be final.
- (3) Written notice of any appeal referred to in subsection (1) shall be delivered to the Registrar of the Provincial Court within 28 days from the date of the decision which is the subject of the appeal.

26

Subject to the provisions of the Constitution, each Chancellor, with respect to the granting of marriage licences and the appointment of surrogates, shall, in addition to any jurisdiction or powers conferred upon him or her by the Constitution, have the jurisdiction and powers (except as to fees) to which a Chancellor was entitled on 30th March 1920, and shall exercise such jurisdiction and powers according to the law and practice at that time prevailing.

27.

Appointment of the Diocesan Registrar

- (1) The Bishop shall, from time to time as occasion may require, appoint a fit and proper person to be Registrar of the diocese and of the Diocesan Court.
- (2) The person appointed Registrar shall be over the age of thirty years and legally qualified.
- (3) The Bishop may, from time to time as occasion may require, appoint a fit and proper person to act as Deputy Registrar, and every person so appointed shall have all the powers and may perform all the duties of the Registrar for whom he or she is appointed to act, provided always that every Deputy Registrar shall fulfil the requirements of subsection (2).
- (4) Every Diocesan Registrar and Deputy Registrar not having previously resigned or been removed from office shall, if holding office on 17 April 1980, retire on his or her seventy-fifth birthday, and if appointed to office after that date retire on his or her seventieth birthday.
- (5) No Diocesan Registrar or Deputy Registrar shall be removed from office except by order of the Bishop and any such Registrar or Deputy Registrar shall have a right of appeal to the Provincial Court against the order within a period of six weeks after receipt by him or her of notice of the making of the order.

(6) Bydd gan y Cofrestrydd hawl i gyflog a bennir ac a delir gan Fwrdd Cyllid yr esgobaeth.

(7) Gall yr Esgob, wrth benodi Dirprwy Gofrestrydd, fynegi mewn ysgrifen i Fwrdd Cyllid yr esgobaeth pa gyfran, os bydd cyfran, o gyflog y Cofrestrydd a delir i'r Dirprwy, ac wedi hynny bydd Bwrdd Cyllid yr esgobaeth yn talu i'r Cofrestrydd a'r Dirprwy yn unol â'r gyfran a fynegwyd gan yr Esgob.

(8) Bydd yr holl alluoedd a dyletswyddau a berthyn i Gofrestrydd ac a draethir yn y Ddogfen Benodi yn parhau mewn grym er bod yr esgobaeth yn wag, heb angen Dogfen Benodi ychwanegol tra bo'r esgobaeth yn wag.

28.

Bydd pob Canghellor a Dirprwy Ganghellor, cyn dechrau ar waith ei swydd, yn gwneud ac yn arwyddo yng ngŵydd yr Esgob, ddatganiad yn y ffurf hon:

Yr wyf fi, J ... S ..., trwy hyn yn difrifol ddatgan fy mod yn gymunwr dros ddeg ar hugain mlwydd oed, yn gyfreithiol gymwys a hefyd yn gymwys i fod yn aelod o Gorff Llywodraethol yr Eglwys yng Nghymru, ac nad wyf yn aelod o'r un corff crefyddol nad yw mewn cymundeb â'r Eglwys yng Nghymru.

Rhan V: Llys y Dalaith

Aelodaeth

29.

(1) Aelodau Llys y Dalaith fydd pedwar Barnwr eglwysig a chwe Barnwr lleyg a benodir gan Fainc yr Esgobion, a bydd y Fainc yn yr un modd o bryd i'w gilydd yn enwi un o'r Barnwyr i fod yn llywydd Llys y Dalaith.

(2) Bydd pob Barnwr eglwysig yn Llys y Dalaith yn glerig a fu mewn Urddau Sanctaidd am o leiaf bymtheng mlynedd ac nad yw wedi ymddeol na chyrraedd ei b/phen-blwydd yn ddeg a thrigain mlwydd oed; bydd pob Barnwr lleyg yn gymunwr dros bymtheg ar hugain oed ac o dan bymtheg a thrigain oed ac yn gyfreithiol gymwys.

(6) The Registrar shall be entitled to a salary to be fixed and paid by the Diocesan Board of Finance.

(7) The Bishop, on the appointment of a Deputy Registrar, may indicate in writing to the Diocesan Board of Finance what proportion, if any, of the salary of the Registrar shall be paid to the Deputy, and thereafter the Diocesan Board of Finance shall pay the Registrar and the Deputy in accordance with the proportion indicated by the Bishop.

(8) All the powers and duties of a Registrar as set out in his or her Deed of Appointment shall continue to be exercisable notwithstanding a vacancy in the see, without the necessity for a further Deed of Appointment during a vacancy.

28.

Every Chancellor and Deputy Chancellor, before entering upon the duties of office, shall make and sign in the presence of the Bishop a declaration in the following form:

I, J... S..., do hereby solemnly declare that I am a Communicant over thirty years of age, legally qualified and also qualified to be a member of the Governing Body of the Church in Wales, and that I do not belong to any religious body which is not in communion with the Church in Wales.

Part V: The Provincial Court

Composition

29.

(1) The Provincial Court shall consist of four ecclesiastical Judges and six lay Judges, to be appointed by the Bench of Bishops which shall likewise from time to time nominate one of the lay Judges to be President of the Court.

(2) The ecclesiastical Judges of the Provincial Court shall be clerics of not less than fifteen years' standing in Holy Orders who are not retired and who have not reached their seventieth birthdays; the lay Judges of the Court shall be Communicants over the age of thirty-five years and under the age of seventy-five and legally qualified.

(3) Rhaid i'r Barnwyr hyn fod yn gymwys i fod yn aelodau o Gorff Llywodraethol yr Eglwys yng Nghymru neu o Synod Gyffredinol Eglwys Loegr, a chyn dechrau ar waith ei swydd rhaid iddynt wneud ac arwyddo yng ngŵydd Esgob Cadeiriol ddatganiad yn y ffurf hon:

Yr wyf f i, J ... S ..., trwy hyn yn difrifol ddatgan

(a) fy mod wedi fy ordeinio ers mwy na phymtheng mlynedd,

neu

(b) fy mod yn gymunwr dros bymtheg ar hugain mlwydd oed, yn gyfreithiol gymwys, a'm bod yn gymwys i fod yn aelod o Gorff Llywodraethol yr Eglwys yng Nghymru (neu o Synod Gyffredinol Eglwys Loegr), ac nad wyf yn aelod o'r un corff crefyddol nad yw mewn cymundeb â'r Eglwys yng Nghymru.

(4) Mewn unrhyw achos pan fo Esgob neu Esgob Cynorthwyol yn wrthrych apêl at Lys y Dalaith gan y Tribiwnlys bydd aelodaeth Llys y Dalaith yn cynnwys Esgob neu Esgob Cynorthwyol na fu ganddo unrhyw ran flaenorol yn yr achos, wedi ei enwebu gan y Llywydd, a bydd yn aelod llawn o'r Llys a fydd yn ymdrin â'r achos y penodwyd ef ar ei gyfer.

(5) Yn ddarostyngedig i ddarpariaethau'r bennod hon, ni ddiswyddir Barnwr ond ar orchymyn Mainc yr Esgobion, wedi'i gadarnhau gan fwyafrif ar wahân o Urdd Clerigion ac Urdd Lleygion y Corff Llywodraethol.

(6) (a) Yn ddarostyngedig i baragraff (b), bydd pob Barnwr yn dal ei swydd am saith mlynedd neu hyd ymddiswyddo neu ei ddiswyddo, ond bydd ar dir i'w ail-benodi.

(b) Bydd Barnwr eglwysig yn cilio o'i swydd pan fo'n ymddeol neu'n cyrraedd ei b/phen-blwydd yn ddeg a thrigain oed, pa un bynnag fydd gyntaf, a bydd pob Barnwr lleyg yn cilio o'i swydd ar gyrraedd ei b/phen-blwydd yn bymtheg a thrigain oed ac eithrio, yn y naill achos a'r llall, y gall gwblhau gwrandao achos y mae a wnelo eisoes ag ef.

(7) Bydd Mainc yr Esgobion yn llenwi pob lle gwag ymysg barnwyr Llys y Dalaith trwy benodi Barnwr eglwysig neu lleyg, yn ôl y digwydd, yn yr un modd ac ar yr un amodau ag wrth benodi gyntaf.

30.

Bydd un Barnwr eglwysig a dau Farnwr lleyg yn gworwm Llys y Dalaith, a'u dyfarniad hwy neu ddyfarniad y mwyafrif ohonynt fydd dyfarniad y Llys.

(3) Such Judges must be qualified to be members of the Governing Body of the Church in Wales or of the General Synod of the Church of England, and before entering upon the duties of their office shall make and sign in the presence of a Diocesan Bishop a declaration in the following form:

I, J... S..., do hereby solemnly declare that

(a) I have been ordained for more than fifteen years,

or

(b) I am a Communicant over thirty-five years of age, legally qualified and that I am qualified to be a member of the Governing Body of the Church in Wales (or of the General Synod of the Church of England), and that I do not belong to any religious body which is not in communion with the Church in Wales.

(4) In any case in which a Bishop or an Assistant Bishop is the subject of an appeal to the Provincial Court from the Tribunal the membership of the Provincial Court shall include a Bishop or an Assistant Bishop who has not been previously involved at any stage of the case nominated by the President and who shall serve as a full member of the Court dealing with the case for which he is nominated.

(5) Subject to the provisions of this chapter, no Judge shall be removed from office except by order of the Bench of Bishops, confirmed by separate majorities of the Orders of the Clergy and the Laity of the Governing Body.

(6) (a) Subject to paragraph (b) each Judge shall hold office for seven years or until resignation or removal from office but shall be eligible for reappointment.

(b) Each Judge shall cease to hold office in the case of an ecclesiastical Judge on his or her retirement or on reaching the Judge's seventieth birthday whichever is the earlier and in the case of a lay Judge upon his or her seventy-fifth birthday except in either case for the purpose of completing the hearing of a case in which the Judge is already engaged.

(7) The Bench of Bishops shall fill any judicial vacancy in the Provincial Court by appointing an ecclesiastical or a lay Judge, as the case may be, in the same manner and upon the same conditions as obtained in the original appointment.

30.

One ecclesiastical and two lay Judges shall form a quorum of the Provincial Court, and their judgement or the judgement of the majority of them shall be the judgement of the Court.

31.

Nid anghymhwysir Barnwr na'i atal rhag gwrando a phenderfynu ar achos gan y ffaith ei fod yn aelod o ryw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru sy'n un o'r pleidiau yn yr achos, eithr ni chaniateir, mewn achos yn ymwneud ag aelod o'r Eglwys yng Nghymru, i nac Esgob na Changhellor unrhyw esgobaeth y mae'r cyfryw aelod naill ai'n dal swydd neu'n byw ynddi gymryd rhan.

Awdurdod

32.

- (1) Bydd gan Lys y Dalaith y gallu i wrando a phenderfynu ar:
 - (a) apeliadau o Lys Esgobaeth;
 - (b) apeliadau o'r Tribiwnlys Disgyblu;
 - (c) apeliadau ynglŷn â sefydlu, coladu, enwebu i ofalaethau, methiant a hawliau penodi yn ymwneud â Chlerigion;
 - (d) unrhyw apeliadau neu faterion eraill a gyfeirir ato yn unol â'r Cyfansoddiad.
- (2) Bydd Llys y Dalaith yn cyflafareddu yn achos:
 - (a) unrhyw anghydfod rhwng Aelod o'r Eglwys yng Nghymru a Chorff y Cynrychiolwyr;
 - (b) unrhyw anghydfod rhwng Aelod o'r Eglwys yng Nghymru a Chynhadledd Esgobaeth; ac
 - (c) unrhyw apeliadau neu faterion eraill a gyfeirir ato yn unol â'r Cyfansoddiad.
- (3) Cyflwynir rhybudd ysgrifenedig o unrhyw apêl y cyfeirir ati yn is-adran (1) i gofrestrydd Llys y Dalaith o fewn 28 diwrnod i ddyddiad y penderfyniad yr apelir yn ei erbyn.

33.

Bydd penderfyniad Llys y Dalaith ar apêl neu gyflafareddiad yn derfynol a rhaid iddo ei hysbysu i Ysgrifenyddion y Corff Llywodraethol, Ysgrifennydd Corff y Cynrychiolwyr, Ysgrifennydd unrhyw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru y mae'r sawl y mae'r gorchymyn yn effeithio arno yn aelod ohono, ac Ysgrifennydd Cyngor Plwyf Eglwysig unrhyw blwyf y mae naill ai'n dal swydd neu'n byw ynddo.

31.

No Judge shall be disqualified or prevented from hearing and determining a case by reason of the fact that such Judge is a member of a body in the Church in Wales which is a party to the proceedings, save that on the hearing of a case involving a Member of the Church in Wales neither the Bishop nor the Chancellor of any diocese in which such member either holds office or resides shall sit.

Jurisdiction

32.

- (1) The Provincial Court shall have power to hear and determine:
 - (a) appeals from a Diocesan Court;
 - (b) appeals from the Disciplinary Tribunal;
 - (c) appeals with reference to institutions, collations, nominations to cures, and rights of appointment relating to Clerics;
 - (d) any other appeals or matters referred to it in accordance with the Constitution.
- (2) The Provincial Court shall arbitrate:
 - (a) any dispute between a Member of the Church in Wales and the Representative Body;
 - (b) any dispute between a Member of the Church in Wales and a Diocesan Conference; and
 - (c) any other appeal or matter referred to it in accordance with the Constitution.
- (3) Written notice of any appeal referred to in subsection (1) shall be delivered to the Registrar of the Provincial Court within 28 days of the date of the decision being given which is the subject of the appeal.

33.

The decision of the Provincial Court on the appeal or the arbitration shall be final and the Provincial Court shall give notice thereof to the Secretaries of the Governing Body, the Secretary of the Representative Body, the Secretary of any body in the Church in Wales of which the party affected is a member and the Secretary of the Parochial Church Council of any Parish or Benefice in which such party either holds office or resides.

34.

Gall Llys y Dalaith atal unigolyn neu unrhyw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru (ac eithrio'r Corff Llywodraethol neu Gorff y Cynrychiolwyr) am esgeuluso neu wrthod ufuddhau i unrhyw ddyfarniad, dedfryd neu orchymyn, fel y digwydd, o eiddo'r Archesgob, Esgob Cadeiriol neu unrhyw Lys, eithr ni fydd gorchymyn i atal Cynhadledd Esgobaeth yn ddilys heb gydsyniad yr Esgob.

35.

Penodi Cofrestrydd Llys y Dalaith

- (1) Bydd Llys y Dalaith o bryd i'w gilydd yn ôl y galw yn penodi person cymwys a phriodol i fod yn Gofrestrydd y Llys.
- (2) Rhaid i'r sawl a benodir yn Gofrestrydd fod yn gymunwr dros ddeg ar hugain mlwydd oed, yn gyfreithiol gymwys a hefyd yn gymwys i fod yn aelod o'r Corff Llywodraethol.
- (3) Bydd gan y Cofrestrydd hawl i gyflog i'w bennu a'i dalu gan Gorff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru.
- (4) Rhaid i Gofrestrydd nad yw eisoes wedi ymddiswyddo neu wedi ei ddiswyddo ymdeol ar ei ben-blwydd neu ei phen-blwydd yn ddeg a thrigain.
- (5) Ni ellir diswyddo Cofrestrydd ond trwy orchymyn Llywydd Llys y Dalaith a bydd gan y Cofrestrydd hawl i apelio yn erbyn y cyfryw orchymyn.
- (6) Bydd y weithdrefn i'w dilyn ynglŷn ag unrhyw apêl o'r fath fel a ganlyn:
 - (a) rhoddir rhybudd o'r apêl mewn ysgrifen i Gofrestrydd yr Archesgob o fewn 28 diwrnod wedi i Gofrestrydd Llys y Dalaith dderbyn hysbysiad o'r gorchymyn;
 - (b) gwrandewir yr apêl gan banel o bum aelod wedi eu penodi gan yr Archesgob yn unol â'r is-baragraff dilynol nesaf wedi iddo ymgynghori ag aelodau eraill Mainc yr Esgobion;
 - (c) bydd y panel yn cynnwys aelodau cymwys i fod yn aelodau o'r Corff Llywodraethol, dau ohonynt yn glerigion a thri yn aelodau lleyg, a dau o'r cyfryw aelodau lleyg gyda chymwysterau cyfreithiol;
 - (d) bydd y panel yn penderfynu ar ei reolau trefniadaeth ei hun; a
 - (e) bydd dyfarniad y panel yn derfynol.
- (7) Bydd y Cofrestrydd yn dal ei swydd yn ddarostyngedig i'r rheolau uchod ac yn ddarostyngedig hefyd i unrhyw delerau neu amodau pellach a osodir gan Lys y Dalaith.

34.

The Provincial Court may suspend a person or any body of the Church in Wales (except the Governing Body or the Representative Body) for neglecting or refusing to obey any judgement, sentence or order, as the case may be, of the Archbishop, a Diocesan Bishop or any Court provided always that no order suspending a Diocesan Conference shall be valid without the consent of the Bishop.

35.

Appointment of Registrar of the Provincial Court

(1) The Provincial Court shall, from time to time as occasion may require, appoint a fit and proper person to be Registrar of the Court.

(2) The person appointed Registrar shall be a communicant over the age of thirty years, legally qualified and qualified to be a member of the Governing Body.

(3) The Registrar shall be entitled to a salary to be fixed and paid by the Representative Body of the Church in Wales.

(4) The Registrar not having previously resigned or been removed from office shall retire on his or her seventieth birthday.

(5) The Registrar shall not be removed from office except by order of the President of the Provincial Court and the Registrar shall have the right of appeal against such order.

(6) The procedure to be adopted in respect of any such appeal shall be as follows:

(a) notice of appeal shall be given in writing to the Archbishop's Registrar within a period of 28 days after receipt by the Registrar of the Provincial Court of notice of the making of the order;

(b) the appeal shall be heard by a panel of five members appointed by the Archbishop in accordance with the next following sub-paragraph after consultation with the other members of the Bench of Bishops;

(c) the panel shall comprise members qualified to be members of the Governing Body, of whom two shall be clerics and three shall be lay members, two of which lay members shall be legally qualified;

(d) the panel shall settle its own rules of procedure; and

(e) the decision of the panel shall be final.

(7) The Registrar shall hold office subject to the foregoing and subject also to any further terms or conditions laid down by the Provincial Court.

36.

(1) Os bydd y Cofrestrydd yn glaf neu'n methu gweithredu dros dro, gall Llys y Dalaith benodi person cymwys a phriodol i weithredu'n Ddirprwy Gofrestrydd yn ystod y cyfryw afiechyd neu anallu; a bydd gan y sawl a benodir felly bob gallu a bydd yn cyflawni pob dyletswydd a berthyn i'r Cofrestrydd y penodwyd y Dirprwy i weithredu yn ei le, ar yr amod bob amser bod pob Dirprwy Gofrestrydd yn cyflawni gofynion adran 35(2).

(2) Telir i'r Dirprwy Gofrestrydd am ei wasanaeth neu ei gwasanaeth y swm hwnnw a farno Corff y Cynrychiolwyr yn gymwys.

37.

Bydd Cofrestrydd Llys y Dalaith ac unrhyw Ddirprwy Gofrestrydd iddo, cyn dechrau ar waith ei swydd, yn gwneud ac yn arwyddo yng ngŵydd un o Farnwyr Llys y Dalaith, ddatganiad yn y ffurf hon:

Yr wyf fi, J ... S ..., trwy hyn yn difrifol ddatgan fy mod yn gymunwr dros ddeg ar hugain mlwydd oed, yn gyfreithiol gymwys a hefyd yn gymwys i fod yn aelod o Gorff Llywodraethol yr Eglwys yng Nghymru, ac nad wyf yn aelod o'r un corff crefyddol nad yw mewn cymundeb â'r Eglwys yng Nghymru.

Rhan VI: Y Pwyllgor Rheolau

Pwyllgor Rheolau Tribiwnlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru

38.

(1) Bydd Pwyllgor Rheolau i Dribiwnlys a Llysoedd yr Eglwys yng Nghymru, a chanddo'r gallu i wneud a chyhoeddi rheolau at roi mewn grym ddarpariaethau'r Cyfansoddiad, yn cynnwys darpariaethau yn ymwneud â hawlebau ac â rheoleiddio pob mater y mae a wnelo â gweinyddu, arfer neu drefn gweithredu'r Tribiwnlys neu unrhyw un o Lysoedd yr Eglwys yng Nghymru.

(2) Gall y Pwyllgor Rheolau o bryd i'w gilydd newid neu amrywio'r rheolau.

(3) Aelodau'r Pwyllgor Rheolau fydd un o Farnwyr eglwysig Llys y Dalaith a dau o'i Farnwyr lleyg wedi'u henwebu gan Lywydd Llys y Dalaith, dau aelod lleyg o'r Tribiwnlys wedi'u henwebu gan Lywydd y Tribiwnlys, a dau Ganghellor nad ydynt eisoes yn aelodau o'r Pwyllgor.

(4) Ni fydd methiant aelod o'r Pwyllgor Rheolau i fod yn bresennol yn un o'i gyfarfodydd yn rhwystro'r Pwyllgor rhag mynd ymlaen â'i waith nac yn annilysu'i weithrediadau.

36.

(1) In case of the illness or temporary incapacity of the Registrar, the Provincial Court may appoint a fit and proper person to act as Deputy Registrar during such illness or incapacity, and every person so appointed shall have all the powers and perform all the duties of the Registrar for whom he or she is appointed to act, provided always that every Deputy Registrar shall fulfil the requirements of section 35(2).

(2) The Deputy Registrar shall be paid for his or her services such sum as the Representative Body shall think fit.

37.

The Registrar of the Provincial Court, and any Deputy Registrar thereof, before entering upon the duties of office, shall make and sign in the presence of a Judge of the Provincial Court a declaration in the following form:

I, J... S..., do hereby solemnly declare that I am a Communicant over thirty years of age, legally qualified and also qualified to be a member of the Governing Body of the Church in Wales, and that I do not belong to any religious body which is not in communion with the Church in Wales.

Part VI: The Rule Committee

The Rule Committee of the Tribunal and the Courts of the Church in Wales

38.

(1) There shall be a Rule Committee of the Tribunal and Courts of the Church in Wales which shall make and publish rules for carrying into effect the provisions of the Constitution including provisions relating to faculties and for regulating all matters whatsoever relating to the administration, practice and procedure of the Tribunal or any of the Courts of the Church in Wales.

(2) The Rule Committee may from time to time alter or vary the rules.

(3) The Rule Committee shall consist of one ecclesiastical and two lay Judges of the Provincial Court nominated by the President of the Provincial Court, two lay members of the Tribunal nominated by the President of the Tribunal and two Chancellors who are not already members of the Committee.

(4) The failure of a member of the Rule Committee to attend a meeting shall not prevent the Committee proceeding with the despatch of business nor invalidate its proceedings.

(5) Rhaid i dri neu fwy o aelodau'r Pwyllgor Rheolau arwyddo copi o unrhyw reol newydd a wneir gan y Pwyllgor a'i osod gyda Chofrestrydd Llys y Dalaith, a rhaid iddo yntau, cyn gynted ag y gellir wedi hynny, anfon copi wedi'i ardystio o'r cyfryw reol newydd i bob un o Farnwyr Llys y Dalaith, pob aelod o'r Tribiwnlys, Cofrestrydd y Tribiwnlys, Canghellor pob esgobaeth a Chofrestrydd pob esgobaeth. I ddiben yr isadran hon cyfrifir unrhyw reol y gwneir newid ynddi yn rheol newydd.

Rhan VII: Amrywiol alluoedd a darpariaethau yn ymwneud ag Esgobion Cadeiriol

39.

Bydd gan Esgob Cadeiriol yr hawl i atal o'i swydd unrhyw un sy'n dal swydd yn ei esgobaeth ac y gwnaed cyhuddiad yn ei erbyn nes bod yr achos yn ei erbyn wedi'i wrando a'i benderfynu, ac i wneud trefniadau ar gyfer cyflawni dyletswyddau'r swydd honno yn y cyfamser.

40.

Bydd gan Esgob Cadeiriol y gallu i orchymyn na chaiff Clerig neu ddiacones a ataliwyd fyw mewn Persondy a ddiffinnir ym Mhennod VII adran 1(d) na dal meddiant ar y clastir tra bo wedi'i atal, a gall orchymyn i'r cyfryw Glerig neu ddiacones drosglwyddo pob llyfrau, allweddi, ac eiddo arall a ddelir ganddo neu ganddi yn rhinwedd ei swydd i'r sawl a benodo'r Esgob i ddal yr eiddo hwnnw dros ac ar ran Bwrdd Cyllid yr Esgobaeth.

41.

Bydd yn gyfreithlon i Esgob yr Esgobaeth drwy ysgrifen dan ei law orchymyn atafaelu unrhyw gyflog, neu ryw ran o'r cyfryw gyflog a fyddai fel arall yn daladwy i Glerig neu ddiacones a ataliwyd, dros y cyfryw gyfnod ac ar yr amodau a farno'r Esgob yn gymwys, a rhaid i'r Esgob anfon copi o'r gorchymyn i Ysgrifennydd Bwrdd Cyllid yr Esgobaeth ac iddo yntau gyflawni amodau'r gorchymyn.

42.

(1) Pan ddaw cyfnod rhoi rhybudd am unrhyw apêl i ben neu pan wrthoda Llys y Dalaith apêl gan Glerig y gorchymynnwyd ei ddiswyddo o Urddau Sanctaidd a'i ddiarddel o swydd Clerig yn yr Eglwys yng Nghymru, bydd Esgob yr esgobaeth y mae'r Clerig yn dal swydd neu'n byw ynddi yn :

- (i) cyflawni Gweithred Diswyddo;
- (ii) peri cofrestru'r cyfryw yng Nghofrestrfa Archesgob Cymru.

(5) A copy of any new rule made by the Rule Committee shall be signed by three or more members of the Committee and be deposited with the Registrar of the Provincial Court who, as soon as practicable thereafter, shall send a certified copy of such new rule to each Judge of the Provincial Court, each member of the Tribunal, the Registrar of the Tribunal, each Diocesan Chancellor and each Diocesan Registrar. For the purpose of this subsection any rule in which a change is made shall be deemed to be a new rule.

Part VII: Miscellaneous powers and provisions relating to Diocesan Bishops

39.

A Diocesan Bishop shall have power to suspend from office, until the hearing and determination of a case, any person holding office in his diocese against whom a charge is pending, and to make arrangements for carrying out the duties of that office during such suspension.

40.

A Diocesan Bishop shall have the power to order that a suspended Cleric or deaconess shall not reside in the Parsonage as defined in Chapter VII section 1(d) or retain possession of the glebe lands during suspension, and that such Cleric or deaconess shall deliver up all books, keys and other property held by him or her in virtue of office to such person or persons as the Bishop may appoint to have custody thereof for and on behalf of the Diocesan Board of Finance.

41.

It shall be lawful for the Diocesan Bishop, by writing under his hand, to order that any stipend otherwise payable to a suspended Cleric or deaconess, or any part of such stipend, shall be sequestered for such period and subject to such conditions as the Bishop may think fit, and the Bishop shall forward a copy of the order to the Secretary of the Diocesan Board of Finance, who shall carry out the terms thereof.

42.

(1) Upon the expiry of the period for the giving of notice of any appeal or upon the dismissal of an appeal by the Provincial Court in relation to a Cleric against whom an order has been made that the Cleric be deposed from Holy Orders and expelled from the office of Cleric in the Church in Wales, the Bishop of the Diocese in which the Cleric holds office or resides shall:

- (i) execute a Deed of Deposition; and
- (ii) cause the same to be enrolled in the Registry of the Archbishop of Wales.

(2) Bydd Cofrestrydd yr Archesgob ar unwaith yn trosglwyddo copi swyddfa o gofrestrriad y Weithred i'r Clerig ac i Esgob yr esgobaeth ac yn rhoi rhybudd i'r Archesgob ei fod wedi gwneud hynny.

(3) Wedi derbyn y copi swyddfa am gofrestru'r Weithred, bydd Esgob yr esgobaeth yn peri cofnodi'r Weithred yng Nghofrestrfa'r Esgobaeth, ac ar hynny ac wedi hynny (ond nid cyn hynny) bydd yr un canlyniadau'n dilyn parthed y sawl a ddiswyddwyd ac a diarddelwyd yn y Weithred â phe bai ef neu hi wedi cyflawni, cofrestru a chofnodi Gweithred Ildio.

(4) Pan orchymynno'r Tribiwnlys amddifadu neu atal a phan ddaw'r cyfnod rhoi rhybudd o apêl i ben neu i Lys y Dalaith wrthod apêl gan Glerig y gwnaed gorchymyn o'r fath yn ei erbyn, rhaid i Esgob yr esgobaeth, wrth orchymyn yr amddifadu neu'r atal, hysbysu hynny i Ysgrifenyddion y Corff Llywodraethol, Ysgrifennydd Corff y Cynrychiolwyr, Ysgrifennydd unrhyw gorff yn yr Eglwys yng Nghymru y mae'r sawl y mae'r gorchymyn yn effeithio arno yn aelod ohono, ac Ysgrifennydd Cyngor Plwyf Eglwysig unrhyw blwyf y mae naill ai'n dal swydd neu'n byw ynddo.

Rhan VIII – Ymweliadau

43.

(1) Cynhelir Ymweliadau Archesgobol megis cynt, a'r un fydd y gyfraith a'r arfer ynglŷn â hwy ag a oedd mewn grym ar 30 Mawrth 1920.

(2) Cynhelir Ymweliadau Esgobol ym mhen y cyfryw gyfnodau ag a benderfynir gan yr Esgob, a'r Esgob fydd yn penderfynu ffurf y cyfryw Ymweliad.

(3) Bydd Archddiaconiaid yn cynnal Ymweliadau cyson â holl blwyfi'r archddiaconiaeth, a'r Archddiacon fydd yn penderfynu ffurf yr Ymweliad yn ddarostyngedig i unrhyw gyfarwyddyd gan y Corff Llywodraethol.

(2) The Archbishop's Registrar shall forthwith deliver an office copy of the enrolment of the Deed to the Cleric and to the Diocesan Bishop and shall give notice to the Archbishop of having done so.

(3) Upon receipt of the office copy of the enrolment of the Deed, the Diocesan Bishop shall cause the Deed to be recorded in the Registry of the Diocese, and thereupon and thenceforth (but not sooner) the same consequences shall ensue with regard to the person deposed and expelled in the Deed as if he or she had executed, enrolled and recorded a Deed of Relinquishment.

(4) Upon the making by the Tribunal of an order of deprivation or suspension and upon the expiry of the period for giving notice of any appeal or upon the dismissal of an appeal by the Provincial Court in relation to a Cleric against whom such an order has been made on making an order of such deprivation or suspension the Diocesan Bishop shall give notice thereof to the Secretaries of the Governing Body, the Secretary of the Representative Body, the Secretary of any body in the Church in Wales of which the party effected is a member, and the Secretary of the Parochial Church Council of any Parish in which such party either holds office or resides.

Part VIII – Visitations

43.

(1) Archiepiscopal Visitations shall be held as heretofore, and the law and practice relating thereto shall be that prevailing on 30 March 1920.

(2) Episcopal Visitations shall be held at such intervals as the Bishop may decide, and the form of such a Visitation shall be determined by the Bishop.

(3) Archdeacons shall conduct regular Visitations of all Parishes in their archdeaconries, and subject to any direction by the Governing Body the form of such a Visitation shall be determined by the Archdeacon.

Rhan IX – Rhestr Cofrestrydd yr Archesgob

44.

(1) Yn ddarostyngedig i'r darpariaethau a ganlyn yn yr adran hon, bydd yn ddyletswydd ar Gofrestrydd yr Archesgob i gadw rhestr o bob Clerig:

- (a) a gosbwyd neu a geryddwyd (gyda'u cydsyniad neu fel arall) dan y bennod hon; neu
- (b) a ddiswyddwyd o Urddau Sanctaidd; neu
- (c) a ymddiswyddodd yn dilyn dwyn cyhuddiad ysgrifenedig yn eu herbyn gerbron yr Esgob;

a bydd y cyfryw restr yn cynnwys manylion am y gosb neu'r cerydd neu fanylion yr achwyniad a arweiniodd at yr ymddiswyddiad.

(2) Pan fo Cofrestrydd yr Archesgob wedi cynnwys yn y rhestr un sy'n dod dan baragraffau (a) neu (c) isadran (1), bydd yn cymryd pob cam rhesymol i hysbysu'r person hwnnw mewn ysgrifen i hynny gael ei wneud ac o'r manylion a gofnodwyd ynglŷn ag ef. Gall y person hwnnw ofyn i Lywydd Llys y Dalaith adolygu'r mater ac, ar derfyn yr adolygiad, bydd Llywydd Llys y Dalaith yn gorchymyn parhau i gynnwys y person hwnnw ar y rhestr neu ei symud oddi arni ac, yn yr achos cyntaf, newid y manylion a gofnodwyd yn y modd y bydd y Llywydd yn ei nodi.

(3) Bydd yn ddyletswydd ar Gofrestrydd yr Archesgob i adolygu, yn y cyfryw fodd ag y gellir ei bennu, cynnwys person ar y rhestr, ymhen pum mlynedd ar ôl gwneud hynny a hefyd os bydd y person hwnnw neu Esgob Cadeiriol yn gofyn iddo wneud hynny.

Ar yr amod na fydd gan y person hwnnw yr hawl i wneud cais o dan yr isadran hon yn ystod y cyfnod dywededig o bum mlynedd nac ychwaith yn ystod y pum mlynedd a fydd yn dilyn unrhyw adolygiad blaenorol.

Part IX – Archbishop’s Registrar’s List

44.

(1) Subject to the following provisions of this section, it shall be the duty of the Archbishop’s Registrar to maintain a list of all Clerics:

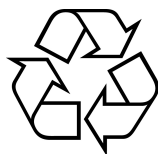
- (a) on whom a penalty or censure (by consent or otherwise) has been imposed under this chapter; or
- (b) who have been deposed from Holy Orders; or
- (c) who have resigned preferment following the making of a complaint in writing against them to the Bishop;

and such list shall comprise particulars of the penalty or censure or details of the complaint which led to the resignation.

(2) Where the Archbishop’s Registrar has included a person falling within paragraphs (a) or (c) of subsection (1) in the list he or she shall take all reasonable steps to inform that person in writing that he or she has done so and of the particulars recorded in respect of that person. That person may request the President of the Provincial Court to review the matter and upon such a review the President of the Provincial Court shall direct that that person should continue to be included in the list or should be excluded there from and, in the former case, may also direct that the particulars relating to that person should be altered in such a manner as he may specify.

(3) It shall be the duty of the Archbishop’s Registrar to review the inclusion of a person in the list, in such manner as may be prescribed, on the expiry of the period of five years following the inclusion and also if requested to do so by that person or by the Bishop of a Diocese.

Provided that that person shall not be entitled to make a request under this subsection within the said period of five years nor within the period of five years following any previous review.

**Cynhyrchwyd gan Adran Gyhoeddiadau yr Eglwys yng Nghymru.
Argraffwyd ar ddefnyddiau a ailgylchwyd
Produced by the Church in Wales Publications Department.
Printed on recycled materials**